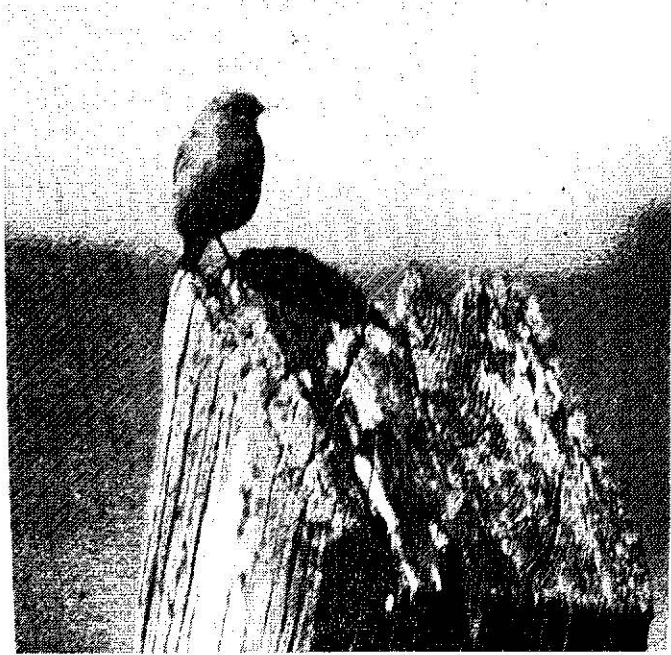

IETS OVER DE HERFSTZANG VAN DE ZWARTE ROODSTAART Willem vd Waal

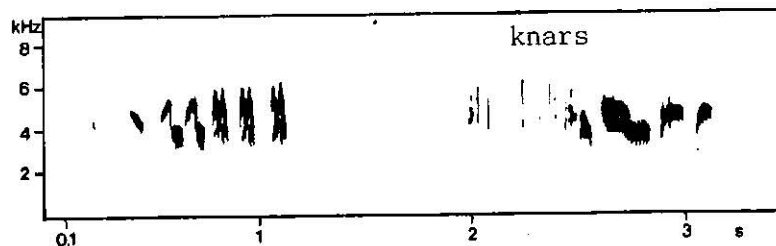
De zang van de Zwarte Roodstaart wordt in vele vogelgidsen en -boeken goed beschreven. Daarbij wordt vooral het geknars tussen de zangstrofen kenmerkend genoemd, wat in het voorjaar zeker het geval is. Bekend is ook dat de Zwarte Roodstaart ook tijdens de herfst zingt (Bergmann & Helb 1982). Ook Voigt (1933) maakt hier reeds melding van.

In het Oostelijk Havengebied van Amsterdam, waar nogal wat Zwarte Roodstaarten voorkomen (vd Waal 1983), heb ik waargenomen dat de herfstzang meestal in de eerste decade van september begint en soms zelfs al eind augustus. In tegenstelling tot de voorjaarszang, die zijn hoogtepunt al voor tot kort na zonsopgang heeft, wordt de herfstzang meestal rond het middaguur en bij goed weer ook gedurende de middag gehoord. Natuurlijk vooral bij fraai nazomer- en herfstweer. Deze herfstzang heb ik tot de derde week van oktober gehoord en een enkele vogel houdt het wel tot eind oktober vol. Bij alle Zwarte Roodstaarten die ik in het Oostelijk Havengebied in de herfst heb horen zingen, merkte ik op

dat ze het typerende geknars achterwege lieten. Afgelopen nazomer en herfst heb ik de Zwarte Roodstaart vanuit mijn huis kunnen waarnemen. Ik kon mij gelukkig prijzen in 1983 de Zwarte Roodstaart als huissoort te hebben. Aanvankelijk was er alleen een eenzame zanger (met geknars) in het voorjaar. Later was er ook een vrouwtje. In juli en augustus had dit paar 3 jongen. Toen het mannetje weer wat meer vrije tijd had kon hij zich op de herfstzang gaan toeleggen. Inderdaad deed ook deze vogel dat zonder geknars. Op grond van mijn ervaringen veronderstel ik dat de Zwarte Roodstaart een aparte herfstzang heeft. Deze herfstzang onderscheidt zich dus van de gewone voorjaarszang door het ontbreken van het 'typerende' geknars en bestaat slechts uit het eerste gedeelte van de voorjaarszang. Men kan zich dus afvragen wat de functie van het geknars in de voorjaarszang is en wat de functie is van de herfstzang zonder dit element. Wanneer anderen dit verschijnsel ook kennen zou ik dat graag vernemen.

Jan van Laar

Literatuur

- Bergmann, H.-H. & H.-W. Helb. 1982. Stimmen der Vögel Europas. München.
 Voigt, A. 1933. Exkursionsbuch zum Studium der Vogelstimmen. Leipzig.
 Waal, W. v.d. 1983. De Zwarte Roodstaart in de Oosthavens in 1983. *De Gierzwaluw* 21 (2): 61.